

Bogato vseučilišče. Čikaškemu vseučilišču je nedavno znan bogatin Rekfeller podaril 5 milijonov frankov; a on je že poprej bil temu zavodu podaril 13 milijonov frankov. Vsega premoženja ima sedaj to vseučilišče 35 milijonov frankov.

Zveza proti jetiki. V Franciji se je osnovala zveza, katera ima namen mej narodom razširjati poduk o jetiki, kaj prouzročuje to bolezen, in kako se jo je mogoče ogibati.

Verešagin. Slavni ruski slikar Verešagin, ki je znan po svojih slikah o bojih pri Plevni, je naslikah več slik izza bivanja Francozov v Moskvi 1812. leta.

Razstavi bodeta drugo leto v Bruselji in Antwerpenu v Belgiji. V Bruselju bode umetninska in industrijska, v Antwerpenu pa pomorska in trgovska razstava. Obe mesti bodo zvezali z električno železnico. V dvajsetih minutah bode vlak prešel 44 kilometrov dolgo daljavo mej temi mesti. Vmes na tej železnici ne bode nobene postaje.

Novice.

Državni zbor.

V seji poslanske zbornice dne 6. marcija t. l. nadaljevala se je razprava o proračunu trgovskega ministerstva. Trgovinski minister marki Bacquehem odgovarja pri točki „pošte in brzjav“ na razne interpelacije in želje poslancev. Opustitev pobiranja dostavnine na deželi bi vlado oškodovala za 800.000 gld. Glede poštних uradnikov minister pravi, da se je nekaj v njih zboljšanje stanja že zgodilo, da se bode pa v prihodnje še več. Minister naznanja, da vlada namerava napraviti telefonsko zvezo mej Dalmacijo in Trstom ter mej Dunajem in Berlinom. Glede jezikovne ravnopravnosti pravi minister, da vlada isto po možnosti varuje. Posl. dr. Pattai je odločno za to, da bi se poštne hranilnice bavile s finančnimi operacijami, kar bi bilo v korist ljudstvu. Baukom, ki ljudi odirajo, naj bi se konverzijski posli odvzeli. Posl. Roser je za zboljšanje stanja poštним uradnikom, in za to, da se telegrafistinjam da penzija. Posl. Pelz je za preuredbo poštних znamk. Govorili so še posl. Riegler, Kraus, dr. Russ in Morsey, na kar se razpravljane proračunske točke vsprejmo. — Pričela se je na to razprava o državnih železnicah in o železniških zgradbah sploh. Posl. dr. Russ očita vladi, da premalo skrbi za zgrajenje novih in za poddržavljenje še obstalih železnic. Avstrija bi morala na leto zgraditi vsaj 500 kilometrov novih prog. Govorili so še posl. Stöhr, Morsey in Kaftan v skoro enakem smislu.

V seji dne 7. marcija se debata o železnicah nadaljuje. Dr. Keil in dr. Schorn priporočata vladi zgradbo turistične železnice, ki bi vezala Trst s sredino Evrope, kajti le tako zamogel bi Trst konkurirati s severnimi lukami. Trgovinski minister marki Bacquehem odgovarja raznim govornikom in našteva železnice, za katere se vlada trudi, da bi se njih zgraditev konečno obistinila. Mej drugimi zgradili se bosta najprvo železnica skozi Ziljsko dolino na Koroškem in ona Rouki-Červinjan na Goriškem. Tudi podpira vlada deželni odbor štajarski pri nameravani zgradbi železnice iz Wolfsberga v Spodnji Dravberg in iz Velenja in Braslovč do kamniške lokalne železnice. Konečno minister pravi, da so državni organi preteklo leto mej drugimi delali tudi načrte za železnico iz Celovca čez Ljubelj v Kranj, iz Loke v Divačo, iz Spleta v Sinj in iz Postojine v Gorico. Posl. dr. Gessmann napada južno železnico, češ, da je slabo delana, slabo oskrbovana, da bi jo morala država sekvestrirati in da so tarifi na nji neznosni. Govorila sta še posl. Svoboda in Rihter. Posl. Klun priporoča vladi zgradbo železnice iz Celovca čez Ljubelj v Kranj in iz Loke skozi Poljansko dolino preko Idrije v Divačo. Govornik priporoča železničnim upravam jezikovno rav-

nopravnost, ki se na Slovenskem še vedno ne spoštuje. Konečno govornik zagovarja južno železnico proti napadom Gessmannovim, češ, da je ta železnica v dobrem stanu in tudi njena uprava dobra. Govoril je še posl. Kaizl in vladni zastopnik Wittek, ki je zavračal Gessmanna.

V seji dne 8. marcija toži posl. Neuber, da je obratni reglement za državne železnice okorno sestavljen, dokazuje to s fakti in nasvetuje resolucijo za premembo. Posl. grof Wurmbrand se bavi z zgradbami železnic in pravi, da bi se v tem oziru moral napraviti nekaki zistem, po katerem bi država in dežele skupno gradile železnice. Predsednik drž. železnic Bilinski pravi, da večja decentralizacija železnic, kot je sedaj ni mogoča. Tarifi so se morali zvišati zato, ker so v proračun ustavljene razne nove investicije. Posl. dr. Steinwender se je potezal za turistično železnico. Posl. Binkini toži o zaniknih železniških razmerah v Dalmaciji in zahteva, da se že skoro zgradi proga Knin-Novji. Posl. Reiner je za progo iz Celovca čez Ljubelj v Kranj in Loke v Divačo. Govorili so še posl. dr. Fanderlik, Bazzanella, Oberndorfer, Popper in Riegler.

V seji dne 9. marcija se glavni govornik „proti“ odločno poteza za to, da prevzame država vse železnice. Govornik se čudi, da je posl. Klun zagovarjal južno železnico, o kateri je vendar znano, da nima vsega v najlepšem redu in še to, kar je, je zasluga vlade. Glavni govornik „za“ se na dolgo bavi z železničnimi zadevami. Posl. dr. Gessmann zavrača posl. Kluna. On je glede južne železnice navel samo fakta, katere je izvedel od visokih ljudij. Govornik navede dva slučaja, ki kažeta, da obrat na južni železnici res ni tako izvrsten in odločno zavrača posl. Kluna, ki je trdil, da je on hotel upravo južne železnice le sumničiti. V vsem je pa govorniku znano, zakaj se je Klun potegnil za južno železnico, vežejo ga namreč ž njo osobne razmere, z ozirom na katere bi bil moral pa bolj rezervirano govoriti. Posl. Klun stvarno popravlja predgovornika in pravi, da bi se sramoval vzprejemati informacije od takih ljudij, kakor Gessmann. Ko je govoril še poročevalec posl. dr. Russ in priporočal vladi železnico iz Celovca čez Ljubelj v Kranj, se je na to obravnavana proračunska točka vzprejela in pričela razprava o proračunu poljedelskega ministerstva. Posl. Posch očita poljedelskemu ministerstvu, da deluje kar naravnost zoper kmetijske interese. Posl. Ciani toži o nasledkih vinske klavzule, ki so zadeli vinogradnike po južnem Tirolskem. Posl. Tekly meni, da poljedelskega ministerstva sploh treba ni, ker kmetijske zadeve spadajo pred deželne zборе.

V seji dne 10. marcija nadaljevala se je debata o proračunu poljedelskega ministerstva. Posl. dr. Kokoschineng očita vladi, da se premalo briga za vinorejo. Posl. Kaltenegger toži o propadanji kmetijskih posestev. Glede nediplomiranih živinozdravnikov, to je praktičnih živinozdravnikov, kakoršni so po navadi kovači, govornik vladi priporoča, da teh ne preganja, ker so res večji zdravljenja in je z ozirom na veliko oddaljenost diplomiranih živinozdravnikov njihova pomoč tudi potrebna. Govornik svojo trditev utemelji s posebnim prav zanimivim slučajem. Posl. dr. Dvořak, toži, da mej tem, ko se zbornica po nepotrebnem prička o političnih stvareh, propada kmetijstvo, ker ni časa, da bi se v blagostanje tega storili potrebni koraki. Govornik kaže na slabe posledice trgovinskih pogodb, ki se bode za poljedelce še zelo shujšale vsled rusko-nemških trgovinskih pogodb, ki se imajo v kratkem skleniti. Konečno govornik prav toplo želi, da bi nepotrebni prepripi glede jezikovne ravnopravnosti prejenjali in se dalo vsakemu narodu svoje ter da bi se pričela že enkrat resna posvetovanja v rešitev poginjajočega poljedelstva. Posl. Křeppek dokazuje, da je kmet veliko preobložen z davki. Govorili so še posl. Dötz, Rolsberg, Peschka, Helcelet in Garnbaft, ki so vsi vladi priporočali, da naj bolj skrbi za kmeta. Posl. dr. Pattai govori v smislu posl. Kalteneggerja,

in je odločno za to, da se nediplomirani praktični živinozdravniki ne preganjajo. Posl. grof Kounic je za pomiloščenje rudarjev, ki so povzročili nesrečo v pribramskem ručniku. Posl. dr. Laginja govori o kmetijskih razmerah isterskih. Glede zboljšanja gozdov priporoča govornik vladi, da se naj mesto komisij za pogozdovanje Krasa nastavijo gozdni nadzorniki. Ti bi manj veljali in več koristili. Dalje govornik toži o jezikovni nejednakopravnosti ki vlada v Istri tudi v kmetijskih zadevah. Potovalni učitelj za kmetijstvo ni zmožen slovenskega jezika, na deželni vinarski šoli poučuje se samo italijanski vsled česar večina prebivalstva nima nobene koristi od tega zavoda. Govornik zahteva od vlade, da vsaj pri narodnogospodarskih zadevah spoštuje jezikovno ravnopravnost — Posl. dr. Ferjančič in tovariši interpelujejo vlado zaradi oblastnega postopanja c. kr. okr. glavarja Mac-Nevina v Celovcu, ki je županstvu v Kotmarivesi na Koroškem zapovedal, da mora ta z okr. glavarstvom nemški dopisovati.

— **Presvetli cesar** ki se je zadnji čas mudil v Territetu v Švici na obisku presvitle cesarice, povrnil se je zopet na Dunaj. — Cesarica odpotovala je včeraj iz Territeta preko Genove na otok Krk.

— **Osobne vesti.** Na graškem vseučilišči bil je dne 9. t. m. promoviran doktorjem prava g. Rupert Bežek, c. kr. notar v Žužemperku. — Gosp. dr. Ant. Šifrer doslej sekundarij v deželni bolnici v Ljubljani, naselil se je kot praktični zdravnik v Ribnici. — Trgovinski minister je potrdil izvolitev g. Iv. Perdana predsednikom in g. Ant. Kleina podpredsednikom trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. — Kanonik in apost. protonotarij č. g. Fran Kosar je imenovan stolnim dekanom v Mariboru. — Za župnijo Ježico pri Ljubljani je prezentovan č. g. Simon Zupan, katehet pri č. gg. uršulinkah v Škofji Loki.

— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega z dne 18. februarja letos smo prejeli nastopno poročilo: Zapisnikar je poročal o došlih kurencijah od zadnje seje sem in povedal, kako so bile rešene. Potem je prišlo na vrsto več prošenj za oproščenje od plačevanja ukovine in za iupust iz vsakdanje šole. Neka prošnja za dovolitev novčene podpore pojdi s priporočilom na občinski svet. Podrobne učne črteže, katere so predložila vodstva mestnih dekliških ljudskih šol na mestnega šolskega sveta poziv glede jednotne uredbe pouka v ženskih ročnih delih, je najprej izročiti kompetentni strokovni učiteljici, da jih oceni, potem pa jih predložiti posebnemu v ta namen sestavljenemu odseku, ki jih presodi in o njih stavi svoje nasvete. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, prof. Frana Levca o nadzoru vanji gospodinjske šole pri nunah se je vzelo na znanje. Prošnjo za dovolitev novčene podpore in pa prošnja za podaljšanje dopusta povodom boleznii podeljenega je predložiti z dotičnimi nasveti deželnemu šolskemu svetu. Glede prestopa učencev in učenk z jedne šole na drugo med šolskim letom se je ustanovičilo posebno določilo, katero bodi v prihodnje pravec vodstvom vseh javnih ljudskih šol ljubljanskih.

— **Gallusova dela** hoče izdajati na svitlo naučno ministerstvo. Prireditel gradiva izročila se je našemu rojaku g. Mantuani-ju.

— **Srebernjaki po 2 gld. in petice po 25 kr.** ostanjejo v prometu samo še do konca maja t. l. C. kr. blagajnice in uradi pa jih bodo vzprejemali pri plačilih in v zamenjavo še do 31. julija t. l., a izdajati jih ne smejo več. Od dne 1. avgusta pa države sploh ne veže več dolžnost vzprejemati ta denar.

— **Z zgradbo bolnice v Novem mestu** pričnejo usmiljeni bratje še to pomlad.

— **Novi denarni zavodi.** V Tolminu osnovala se je ljudska posojilnica, ki ima že 10.000 glavnice, v Cerknem osnovala se je hranilnica in posojilnica, v Kobaridu se pa snuje občinska posojilnica. Novim zavodom želimo najlepšega vspeha!

— **Iz državnega zbora.** Poslanska zborica vzprejela je minolo sredo trgovinsko pogodbo s Srbijo, trgovinsko in plovstveno pogodbo s Korejo, pogodbo glede varstva znamk z Rumunijo in premembo trgovinske pogodbe s Švedijo in Norvegijo. V večerni seji pričela je razpravo o zakonu proti ponarejanju živil.

— **Za okrajno sodišče v Cerknici,** ki se ima ustanoviti, kupil je erar hišo g. Jož. Milavca za kupno ceno 20.000 gld

— **Novo šolsko poslopje** gradilo se boče v Kočevji. Dela prevzel je stavbinski mojster ljubljanski g. V. Treo za 49.588 gld. 96 kr.

— **Železnica Tržič-Červinjan** na Goriškem, ki se boče pričela v kratkem graditi, dolga boče 16½ kilom. in so stroški za zgradbo proračunjeni na 1,656.000 gld.

— **Razstave v Čikagi** vdeleži se 640 avstrijskih tvrdek. Najbolje bota zastopana na razstavi mesto Dunaj in dežela Češka. Iz Kranjske vdeleži se razstave samo čebelar gosp. Mih. Ambrožič iz Mojstrane.

— **O beli peči** na Gorenjskem pisalo se je zadnje dni, da se želi spojiti s koroško kronovino in da se je posebna prošnja izročila koroškemu poslancem, ki naj bi to spojitve pri vladi priporočali. Občinski zastop belopeški sedaj izjavlja, da ni nobene take prošnje izročil, in mu tudi ni znano, da bi se bilo od strani prebivalcev belopeške občine kaj ednacega zgodilo.

— **Obesil se je** minolo nedeljo dopoldne v svojem stanovanji v Florijanskih ulicah v Ljubljani vpokojeni 66letni železniški sprevodnik Anton Zorc. Nesrečnežu se je najbrže zmedlo.

— **Nesreča.** V Dobovci v Radeškem okraju je pri posekavanji staro drevo tako močno oplazilo 68letnega posestnika Martina Smodiča, da se je ta brez zavesti zgrudil na tla in kmalu potem umrl.

— **Mrtvec,** o katerem smo poročali, da so go dobili pod radoljniškim slapom pri Bledu, je neki Šimen Kejžar iz Češnjice nad Škofjo Loko. Mož star čez 70 let šel je po opravkih z Javornika v Grabše pri Gorjah a se mej potoma ponesrečil.

— **Požar** uničil je minolo nedeljo v Malem Ubeljskem v postojinskem okraju trem gospodarjem vsa poslopja, poleg tega pa še četrtemu gospodarju hlev natlačen s senom. Skode je okrog 4000 gld.

— **Velik požar.** Minolo soboto popoldne nastal je v Št. Rupertu v Savinjski dolini na Spod. Štajarskem velik požar, ki je upepelil 44 poslopij. Na pogorišče prišlo je več gasilnih društev, ki so gasila z 12 brizgalnicami. Ljudij ni noben ostal v ognji, pač pa se jih je več močno opeklo. Škoda, ki zadene 14 posestnikov, ceni se na 30.000 gld.

Št. 4883.

Razglas.

Podpisani magistrat naznaja, da je kužna bolezen na gobci in parkljih v mestnem okrožji popolnoma ponehala, in da so se zaradi te boleznii vpeljane veterinaro-policijske odredbe razveljavile z današnjim dnevom. (23—1)

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 9. marca 1893.